

Posudek diplomové práce Aleše Jaroše s názvem Využití laterálního myšlení

Zaměření posuzované práce je skutečně velmi specifické a originální, ač zcela v souladu s profilací katedry. Autor se pokouší o komplexní analýzu jedné vybrané herní metody, nazvané 6 klobouků. Nepíše sice na základě jaké motivace si uvedené téma vybral, mezi řádky je nicméně patrný jeho zájem, nadšení i konkrétní praktické zkušenosti. Práce má rozsah 66 textových stran a je rozdělena do 5 samostatných kapitol, Úvodu a Závěru. Soupis bibliografických citací (nesprávně uvedený jako Seznam použité literatury) obsahuje průměrný počet 29 pramenů, z toho 5 cizojazyčných. Vesměs se jedná o tituly odpovídajícího obsahového zaměření i odborné úrovně.

V první kapitole se autor snaží o zpřesnění a systematizaci používaných pojmů. Nepochybují sice o funkčnosti těchto pasáží, o to více však o jejich účelnosti. Kapitola o rozsahu jediné normostrany, navíc bez jakýchkoli definic či odkazovaných autorit, představuje neobvyklé a v zásadě zbytečné specifikum a plní pouze roli jakéhosi prodlouženého Úvodu. Výklad v podstatě začíná až druhou kapitolou, věnovanou rozboru kreativního myšlení a jeho různým aspektům. Autor postupuje poměrně systematicky a komplexně, vysoce hodnotím vklad v podobě vlastních názorů a postřehů (např. zpochybnění kritérií kreativního myšlení na str. 13, kapitola 2.5.2, většina třetí kapitoly). Vyznění kapitoly by ovšem dle mého názoru prospělo, kdyby v ní byly alespoň zmíněny i některé další metody využívající či podněcující kreativní myšlení, včetně jejich stručného srovnání či analýzy. Zcela určitě ovšem nemělo absentovat zamyšlení nad kreativitou jakožto jednou z aktuálně vyžadovaných klíčových kompetencí. Z hlediska posloupnosti a struktury textu se mi nezdá příliš vhodné, že autor v průběhu celé kapitoly vztahuje svůj výklad k metodě 6 klobouků (v rámci subkapitoly 2.5.1 např. charakterizuje její možnosti a potenciál), ačkoliv metoda samotná je definována a popisována až v kapitole následující.

Jak již bylo naznačeno, třetí kapitola je konečně věnována rozboru vybrané metody. Právě zde se asi nejvíce projevuje zaujetí autora i vlastní zkušenosti, téma je rozebíráno z mnoha různých pohledů. Bohužel, kvantita tu místy převažuje nad kvalitou. Nepříliš systematické se mi zdá např. zpracování konceptu myšlenkových map a vlastně i zařazení následující kapitoly, věnované otázce řešení problémů. Jedná se o nadřazené téma, které z hlediska logiky textu mělo být rozhodně zařazeno již dříve. To samé platí dle mého názoru i o kapitole poslední. Ta je z větší části věnována na obecné bázi didaktickým aspektům vzdělávání dospělých, které jsou – místy značně neorganicky a uměle – aplikovány na problematiku M6K (někde ani to ne, viz kapitola 5.4). Navíc platí nepsané pravidlo, že závěrečnou kapitolou má každé dílo vrcholit, právě závěrečné pasáže obvykle obsahují ta nejzajímavější a nejpřínosnější sdělení. Tato kritéria ovšem zmiňovaná kapitola rozhodně nesplňuje. Vše podstatné již bylo řečeno dříve – gros textu tvoří kapitola 3 a s určitými výhradami (povrchnost a

částečná rozostřenost výkladu) i kapitola 4 – a kapitola Didaktika M6K již opravdu nepřináší nic podstatného ani nového. Nedá mi to, abych se v této souvislosti nezeptal: je učební proces skutečně to samé co vyučovací proces (viz str. 59)? A mohl by autor rozebrat a vysvětlit následující výrok ze strany 64: „Hlavním didaktickým prostředkem při řešení podnikových problémů... je právě metoda 6 klobouků a lektorské dovednosti“?

Přes všechny uvedené výhrady mohu konstatovat, že z obsahového hlediska se jedná o zajímavou a celkem povedenou práci, která přes dílčí výhrady komplexně a skutečně kreativně rozvíjí neobvyklé, ale přínosné téma. Každý odborný text bývá ovšem hodnocen nejen z pohledu obsahové náplně, ale i posuzováno má být i formální zpracování. A z tohoto pohledu je bohužel nutné hodnotit posuzovanou diplomovou práci jako zcela nezvládnutou. Vedle spíše drobných pochybení, jaké představuje např. chybějící číslování některých kapitol (Úvod, Závěr, Soupis), staré a neplatné logo FF, nesprávně pojmenovaný Soupis bibliografických citací, chybějící čas připojení k webových zdrojům či občasné chyby v gramatice a diakritice, jde i o nepřesnosti závažného charakteru. Konkrétně se jedná o skutečně problematiku práci z výchozími zdroji. Na mnoha místech totiž autor odkazuje na tituly, které vůbec nejsou uvedeny v závěrečném Soupisu bibliografických citací. V tomto případě se navíc nejedná o ojedinělé opomenutí, ale o masivní selhání prostupující celým textem (např. strany 11, 12, 17, 18, 23, 28, 44, 46, 48). I kdybychom část chybějících zdrojů připsali na vrub autorově liknavému uvádění letopočtů vydání jednotlivých publikací (např. de Bono nebo Buzan), přesto zbývá příliš mnoho pramenů, které prostě v seznamu chybějí, což představuje závažný prohřešek proti autorské etice. Autorova nedůslednost se projevuje i v častých zkomoleninách názvů knih (např. str. 55, 60) či jmen (Nekonečný x Nakonečný, Nollke x Nöllke, Buzan x Buzon apod.). Dále bych uvedl i poměrně častou absenci uvozovek, díky čemuž u mnohých pasáží není jasné, zda se nejedná o nadstandardně dlouhou citaci, často v rozsahu celé normostrany (např. str. 16, 23 nebo 64).

Práce jako celek ve mně zanechává skutečně ambivalentní pocity. Z textu zřejmé, že autor se v dané problematice velmi dobře orientuje, neocenitelné jsou jeho praktické postřehy a úvahy. Práci ovšem výrazným způsobem devaluje množství formálních pochybení, které rozhodně nejsou znakem kreativity (jak si autor sám na několika místech pochvaluje), ale především nedůslednosti a liknavosti. Již samotná absence celé řady využívaných zdrojů by dostatečně zdůvodňovala nedoporučení práce k obhajobě. Přesto si však myslím, že text sám je z hlediska svého obsahu natolik kvalitní a přínosný, že si možnost potenciálního obhájení zaslouží

V Praze dne 25. ledna 2011

PhDr. Michal Šerák, Ph.D.